

Rapportage validatie NDFF 2018

05-03-2019
Versie 1.0

Inhoud

1	Validatie 2018	3
1.1	Ontwikkelingen	3
1.2	Toekomst.....	3
2	Samenvatting van de validatie per soortgroep	4
2.1	Bestuivers	4
2.2	Dagvlinders	4
2.3	Kranswieren	4
2.4	Kreeften en macrofauna	4
2.5	Libellen.....	4
2.6	Macro-nachtvlinders	4
2.7	Microlepidoptera	5
2.8	Mossen en korstmossen	5
2.9	Overige insecten	5
2.10	Paddenstoelen	6
2.11	Reptielen, amfibieën en vissen.....	6
2.12	Sprinkhanen en krekels.....	6
2.13	Vaatplanten.....	7
2.14	Vogels	7
2.15	Weekdieren	8
2.16	Zoogdieren.....	8

1 Validatie 2018

Zoals ieder jaar worden de rapportages opgemaakt en een nieuwe begroting ingediend voor het nieuwe validatiejaar. Helaas is het niet mogelijk om iedereen op 1 januari de nieuwe opdrachtbrief te sturen. Toch wordt, ook dit jaar, iedereen op de hoogte gebracht dat deze opdracht er aan komt en dat de coördinatie van validatie gewoon vanaf 1 januari moet plaatsvinden.

Binnen de validatieteams zijn enkele veranderingen in samenstellingen aangebracht. Op inhoud waren er weinig conflicten en lijken de teams goed te functioneren. Mensen zijn actief en bezig met de achterstanden weg te werken. Er wordt nu beter gecommuniceerd over het inladen van nieuwe data. Voor enkele groepen zijn kleine knelpunten opgelost die betrekking hadden op de inhoudelijke data.

Binnen het validatieportaal zijn nog flink wat verbeteringen doorgevoerd. Hierover is gecorrespondeerd met de soortgroepcoördinatoren (SGC). Echter blijven er nog knelpunten bij het valideren van geluidsbestanden bij vleermuizen. De aantal gevalideerde waarnemingen die moeten worden opgegeven bij rapportages zijn lastig via het portaal te verkrijgen. Ze zijn enkel van het huidige jaar beschikbaar. Gegevens van voorgaande jaren zouden ook te raadplegen moeten zijn in het Dashboard, bij voorkeur ook per periode die de coördinator zelf kan instellen.

1.1 Ontwikkelingen

In het kader van validatie is de validatiecoördinator vrijwel altijd betrokken bij nieuwe releases van het validatieportaal. De wijzigingen zijn gecommuniceerd met de SGC's. Ook als bulk data werd ingeladen werden de SGC verwittigd via het serviceteam.

De wensen om het validatieportaal te verbeteren zijn verzameld op en na de validatoredag. Deze wensen zijn met hoge prioriteit opgepakt om te implementeren. Het zijn vooral wensen om het aantal kliks te verminderen en beter overzicht van de waarneming in een beeld te krijgen.

1.2 Toekomst

Mijn taak als validatiecoördinator is na 10 jaar overgedragen aan Bart Grutters, ik wens hem alle succes bij het oplossen van de knelpunten die er nog liggen. Ik wil dan ook iedereen bedanken voor de samenwerking: de soortgroepcoördinatoren, Renée Bekker, de mensen van het Natuurloket en alle validatoren. En ieder die ik nu vergeet die betrokken is geweest bij de NDFF.

2 Samenvatting van de validatie per soortgroep

Per soortgroep worden enkele aspecten van afgelopen jaar uitgelicht.

2.1 Bestuivers

Eind 2018 zijn er twintig validatoren actief binnen dit validatieteam om bijen en zweefvliegen (respectievelijk 12 en 10) te valideren. De validatie van bijen- en zweefvlieggegevens richt zich volledig op Waarneming.nl omdat hier de meeste waarnemingen worden ingevoerd. Alleen de waarnemingen met foto's worden gevalideerd. In totaal is 76% van de bijenwaarnemingen met foto en 98% van de zweefvliegwaarnemingen met foto gevalideerd.

2.2 Dagvlinders

Eind 2018 is de samenstelling van de beoordelingscommissie veranderd: Bert van Rijsewijk, Pieter Vantieghem, Paul Cools, Joost Uittenbogaard en Albert Vliegthart. Verder is er een stabiel validatieteam. Geregeld worden steekproeven (ook met terugwerkende kracht) genomen om de dataset te controleren. Hiervoor worden de kaartjes gebruikt. In 2018 zijn resedawitjes verzameld in het veld om de soort uit te sluiten. DNA bevestigt dat het ging om oostelijk resedawitje. Hierdoor konden alle waarnemingen worden aangepast naar deze soort. De combinatie van de twee resedawitjes blijft nog even gehandhaafd voor waarnemingen uit het verleden. Ook was er discussie over mogelijke zuidelijke luzernevlinders, deze zijn niet op uiterlijke kenmerken te determineren en worden ook niet als betrouwbaar opgenomen in de NDFF. Er zijn ongeveer 50.000 waarnemingen handmatig gevalideerd in 2018.

2.3 Kranswieren

In 2018 is het validatieteam kranswieren opgericht, met een tweetal actieve validatoren. Emile Nat is inhoudelijk soortgroepcoördinator en Baudewijn Odé (technisch coördinator) begeleidt het validatieteam, de rapportages en andere administratieve zaken. De validatie verloopt vooral via waarneming.nl, maar is ook actief op telmee. Er zijn 16.000 waarnemingen gevalideerd waardoor er vrijwel geen achterstand is. Validatieregels worden in overleg met de validatoren wellicht in 2019 ingesteld voor kranswieren.

2.4 Kreeften en macrofauna

Een klein stabiel team validatoren is actief op waarneming.nl voor het valideren van de invasieve kreeften (acht soorten) en beleidsrelevante (aquatische) ongewervelden (twee waterkevers, vliegend hert en zes 'typische soorten' van beschermde habitatrichtlijngebieden). Er zijn op waarneming.nl geen achterstanden m.b.t. kreeften. Binnen de 'totale' macrofauna' (selectie van n=86 valideerbare aquatische families) werden eind 2018 bijzonder veel waarnemingen ingevoerd. De introductie van automatische beeldherkenning en andere vernieuwingen binnen waarneming.nl liggen hieraan waarschijnlijk ten grondslag. Er moeten nog ongeveer 9000 macrofauna waarnemingen worden gevalideerd.

2.5 Libellen

De kleine achterstanden op waarneming.nl en het NDFF validatieportaal (beide ongeveer 3000 waarnemingen van de 180.000) worden langzaam langzaam weggewerkt. Het validatieteam is hierom iets uitgebreid naar 14 validatoren.

2.6 Macro-nachtvlinders

Er is een enthousiast stabiel validatieteam dat goed onderling contact heeft. Er zijn diverse bijeenkomsten waar de validatoren elkaar ontmoeten en kennis delen met andere platforms zoals de sectie ter Haar en de NEV. Ook wordt af en toe het veld in gegaan. Er zijn in 2018 bijna 17.000 waarnemingen ingevoerd via Telmee.nl. 35%

werd handmatig gevalideerd. De validatie op waarneming.nl heeft een flinke stap gemaakt door voor een aantal soorten over te gaan op automatische fotovalidatie. Dit wordt alleen gedaan voor goed herkenbare soorten waarvoor het validatieteam een lijst heeft aangeleverd. Voor de validatie wordt gebruik gemaakt van de software achter Obsidentify. Indien de software het minder dan 90% eens is met de determinatie van de waarnemer dan komt de foto alsnog bij de validatoren terecht. Dit scheelt een hoop werk voor de validatoren. Tijdens de validatorenbijeenkomst van de nachtvlinders is deze app ook ter sprake gekomen. Ook de andere validatoren zijn erg te spreken over de validatie en de kleine hoeveelheid waarbij het maar mis gaat. Voor de soorten waarbij de validatie vaak mis gaat is de automatische validatie uitgezet.

2.7 Microlepidoptera

Leo Bot verzorgde de kwartaalverslagen waarin het aantal validaties werd aangegeven. Procesmatig is er overleg geweest tussen Renée Bekker en SGC. Hierbij werden een aantal stappen (met name datastream) even goed besproken. De validatie van waarnemingen verloopt grotendeels via waarneming.nl waar geen onderscheid wordt gemaakt tussen micro- en macronachtvlinders. Het validatieteam is dan ook tweeledig, leden van Tinea valideren op het validatieportaal. Andere deskundigen valideren op waarneming.nl. Er is een oplossing gezocht voor de verschillende namenlijsten. De soorten van beide lijsten zijn nu aan elkaar gekoppeld. Enkele aanpassingen in de app en invoerportalen worden in 2019 verder uitgewerkt. Het aantal waarnemingen van micro's is extreem gestegen door de herkenningsapp. Voor veel mensen is dit een groep die meer onder de aandacht komt.

2.8 Mossen en korstmossen

Per september 2018 is Henk-Jan van der Kolk het nieuwe aanspreekpunt voor validatoren van mossen en korstmossen. Hij neemt deze taak over van Laurens Sparrius.

Via waarneming.nl (hoofdzakelijk via foto's), via het BLWG-bureau (via de loader en met voorvalidatie door de bureaucoördinator i.s.m. specialisten), via de NDFF Verspreidingsatlas (loader met validatie in het NDFF Validatieportaal) en via andere partijen worden waarnemingen in de NDFF geladen. Er zijn geen grote achterstanden in fotowaarnemingen. Bij Waarneming.nl zijn er veel ongevalideerde waarnemingen van mossen en korstmossen zonder foto. Deze waarnemingen krijgen vooralsnog weinig aandacht van de validatoren. Van de waarnemingen met foto op waarneming.nl is in 2018 tot nu toe 83% gevalideerd (24600 van de 29600). De 5000 waarnemingen met foto die nog niet gevalideerd zijn betreffen vooral korstmossen die lastig te determineren zijn of waarbij de foto's van onvoldoende kwaliteit zijn.

De BLWG faciliteert kennisdeling onder de validatoren door onder andere het bijwonen van excursies met specialisten en het leiden van excursies door specialisten. In vergelijking met 2017 worden er dit jaar op waarneming.nl ongeveer 10% meer waarnemingen van mossen en korstmossen door gegeven.

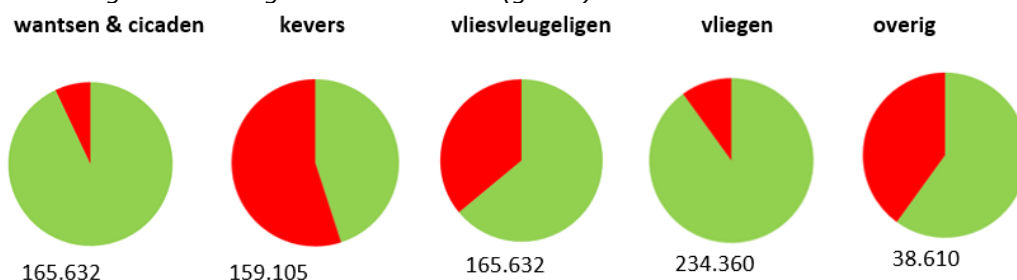
2.9 Overige insecten

Met een groot validatieteam van 43 leden worden vliegen (o.a. wapenvliegen, dazen, zweefvliegen, boorvliegen, roofvliegen), kevers (lieveheersbeestjes, boktorren, bladkevers), wantsen, gallen, bladvlotten en cicaden, slakkendodende vliegen en spinnendoders gevalideerd.

De validatie loopt behoorlijk, zoals bij de wantsen, vliegen en muggen en vliesvleugeligen (zie bijlage). In sommige groepen, zoals de kevers en overige insecten, kunnen de validatoren de achterstanden niet weg gewerkt krijgen en loopt deze soms zelfs op. Daarbij moet worden aangetekend dat het aantal waarnemingen met foto

sterk oploopt. Er is met diverse personen gesproken over het oppakken van validatie van nieuwe groepen. Met name voor de langpootmuggen, slakkendodende vliegen, goudwespen en enkele andere aculeatengroepen wordt nu actief gevalideerd. Voor de inheemse kakkerlakken is in het kader van een soortzoeker voor Capacity Building, een kwaliteitsslag gemaakt. Hierbij zijn de determinaties gecontroleerd en sexe en stadium gestandaardiseerd.

Percentage en aantal gevalideerde foto's (groen)

2.10 Paddenstoelen

Het validatieteam van 17 validatoren heeft kleine veranderingen gekend in 2018. Er is nog altijd een grote achterstand in de validatie. Voor de inhaalslag is een analyse uitgevoerd van de nog te valideren waarnemingen. Voor beide portalen is een overzicht per waarnemer met o.a. de aantallen te valideren waarnemingen met en zonder foto. Samen met de Karteringscommissie van de NMV is een overzicht gemaakt om waarnemingen te valideren. Verder is er afstemming bereikt van de paddenstoelenamen- en lijsten van Waarneming.nl, NDFF, NMV en NSR.

In het voorjaar was er een validatieportaal update die verhinderde om vanuit het detailscherm foto's te valideren. Hierdoor heeft de validatie een tijd stil gelegen maar is inmiddels verholpen. Doordat de validatie voor paddenstoelen niet soepel ging daalde de motivatie binnen het validatieteam.

2.11 Reptielen, amfibieën en vissen

Waarnemingen van deze drie soortgroepen komen hoofdzakelijk binnen via de loader van RAVON, invoerportalen www.telme.nl, waarneming.nl en vanuit de vier meetnetten. Vijftien validatoren, die onderling veel contactmomenten hebben, werken de waarnemingen gestaag weg. De achterstand op de validatie van foto's in waarneming.nl bedraagt 1.278 records voor herpetofauna. Voor vissen is de achterstand 861 waarnemingen. De achterstallige waarnemingen herpetofauna betreffen voor het overgrote deel groene kikkers en waterschildpadden, die mogelijk niet tot op soortnaam gedetermineerd kunnen worden op basis van de bijgesloten foto's. De achterstand met betrekking tot de vissen heeft met name betrekking op zeevissen (platvissen, grondels, donderpadden en eikapsels van roggen) die lastig op naam te brengen zijn.

Op het validatieportaal van de NDFF is een flinke inhaalslag gaande, mede dankzij inspanningen van enkele RAVON-collega's. Na de validatie vanuit waarnemingen uit tuintelling.nl, is de achterstand voor amfibieën gestabiliseerd op 566 waarnemingen, waarvan 310 in behandeling. Voor de beide andere soortgroepen bedraagt dit ca. 200 waarnemingen van reptielen en 1850 van vissen. Gezien de grote aantallen die binnenstromen zijn dit acceptabele aantallen.

2.12 Sprinkhanen en krekels

Zeven validatoren houden de waarnemingen van sprinkhanen en krekels goed bij met name op Waarneming.nl. De validatie op de NDFF loopt nog steeds wat achter.

In december 2018 werd een handmatige controle gedaan op de reeds goedgekeurde waarnemingen. Zo worden fouten uit het systeem gehaald. Van de bijna 800.000 waarnemingen staan nog 12.108 waarnemingen open om te beoordelen.

2.13 Vaatplanten

Er zijn in 2018 in totaal 54 validatoren actief, het merendeel alleen bij de NDFF-portal, ongeveer 24 mensen bij waarneming.nl, maar ook diverse mensen in beide portalen. Men werkt hard aan het wegwerken van een grote achterstand. Het aantal openstaande waarnemingen loopt nog altijd op. Op waarneming.nl worden nu waarnemingen met validatieregels uit de NDFF gevalideerd. Dit reduceert het aantal openstaande waarnemingen wat.

In 2018 zijn 2 regionale bijeenkomsten georganiseerd om de systematiek van het valideren via de NDFF toe te lichten, maar ook om achterstanden weg te werken. Dit leverde ook 5 nieuwe validatoren op. Op de validatoredag waren 25 validatoren aanwezig om ook met elkaar te bespreken hoe de communicatie beter kan, omgaan van matige foto's en omgaan met inzaai of aanplant van soorten.

Een van de conclusies is dat er meer energie moet worden gestoken in het bewustmaken van de waarnemer dat met een beetje meer moeite niet alleen de waarneming sneller kan worden goedgekeurd, maar dat ook het werk van de vrijwillige validatoren soepeler kan verlopen. Waarnemers kunnen daar aan bijdragen door meer waarschijnlijke soorten door te geven, eigen invoer na te lopen op foutjes, betere foto's van belangrijke determinatiekenmerken bij te leveren en bijvoorbeeld informatie over aanplant mee te geven. Na de presentatie van Naturalis/Waarneming.nl over automatische fotovalidatie hebben we afgesproken dat we in het team afgesproken dit in waarneming.nl op test willen aanzetten voor alle nieuwe foto's. We zullen dan in de loop van de winter kunnen evalueren of deze vorm van validatie bijdraagt aan betrouwbaarheid en snelheid van validatie. In 2018 zijn extreem grote hoeveelheden waarnemingen gevalideerd. Een exact aantal is lastig in te schatten.

2.14 Vogels

In de derde periode van 2018 is er regelmatig en in flinke mate gevalideerd door zo'n 40 validatoren (excl. regioadmins). De soortgroepcoördinator heeft geregeld contact met het team als met medewerkers van het Natuurloket. Binnen waarneming.nl wordt sinds 2018 'obsidentify' (automatische identificatie o.b.v. foto) toegepast.

In 2018 zijn op het validatieportaal van de NDFF ongeveer 17.500 en op waarneming.nl ruim 381.000 waarnemingen handmatig gevalideerd. Op waarneming.nl zijn ruim 2,5 miljoen waarnemingen automatische gevalideerd. Ondanks dat blijft de achterstand op het validatieportaal opgelopen tot ruim 29.000. Een groot deel (>20.000) van de te valideren waarnemingen zijn echter afkomstig van de Tuintelling. Waarnemingen uit deze telling, die sinds begin 2017 worden geladen, kosten veel tijd en het validatieteam en de SGC verwachten meer inbreng vanuit de PGO bij de validatie (zoals kennisregels). Tot die tijd worden waarnemingen van de Jaarrond Tuinvogeltelling hooguit mondjesmaat handmatig gevalideerd. Daarmee zal het aantal te valideren waarnemingen hooguit licht afnemen. Bij waarneming.nl wordt sinds mei wat minder gevalideerd dan in de eerste maanden van jaar, maar het aantal handmatig gevalideerde waarneming ligt hoog (ook relatief gezien, meer in de autovalidatie bij Validatieportaal NDFF/Telmee).

2.15 Weekdieren

Het validatieteam is redelijk stabiel. Tijdens diverse (kleinschalige) bijeenkomsten is het belang van validatie nader toegelicht en is getracht nieuwe validatoren te werven. Verder is aandacht besteed aan de kennisvergroting van junior-validatoren door senior-validatoren.

De diverse externe bronnen waarop waarnemingsgegevens kunnen worden ingevoerd zijn verzameld door Stichting ANEMOON en deels ingevoerd. De data is buiten het normale validatiecircuit gevalideerd door een expert en zijn bewerkt tot een formaat zodat deze in de loop van 2019 kunnen worden geüpload via verspreidingsatlas.nl. Er is in 2019 gepland de upload van MOO-waarnemingen naar het MOO-portaal uit te voeren om door te stromen naar de NDFF. Vanaf oktober 2018 worden losse waarnemingen en streeplijsten van Stichting ANEMOON beheerd in verspreidingsatlas.nl. Waarnemers van het Atlasproject Nederlandse Mollusken en de Strandwerkgemeenschap zijn gestimuleerd om via de streeplijstmodules in verspreidingsatlas.nl en waarneming.nl hun waarnemingen door te geven. Door deze data is een genieriek overzicht lastig te maken, maar inmiddels zijn ruim 150.000 waarnemingen gevalideerd.

2.16 Zoogdieren

Het team van validatoren is afgelopen jaar iets uitgebreid. Er zijn nog ongeveer 33.000 waarnemingen te valideren (waarvan 10% op telmee). Jaarlijks wordt ca. 70% van de waarnemingen op Waarneming.nl gevalideerd, dit percentage is al jaren stabiel ($\pm 5\%$). De ongevalideerde waarnemingen van Waarneming.nl worden overigens wel geëxporteerd naar de database van de NDFF en daarin waar mogelijk 'automatisch gevalideerd'. De waarnemingen uit Waarneming.nl die niet automatisch gevalideerd kunnen worden stromen vervolgens niet door naar de NDFF. De validatoren zijn enkele keren bij elkaar geweest onder andere op een speciale avond om inhoud te bespreken en gezamenlijk te valideren. Vragen en opmerkingen die daarbij naar voren kwamen, zijn op 20 december naar het Serviceteam van de NDFF gestuurd.

Waarnemingen van vleermuizen met geluidsbestanden worden standaard handmatig door vleermuisexperts gevalideerd. Dit kost veel extra tijd. Elke opname dient nu nog handmatig te worden opgehaald, geopend en bekeken te worden. Soms is de opname in het ene programma niet goed te beoordelen en moet de opname bekeken worden een ander programma. Af en toe wordt door waarnemers zelfs gelinkt naar een bestand met een grote hoeveelheid opnames in plaats van alleen die van de betreffende waarneming. Tot slot is bij de determinatie van een aantal soorten nog discussie over de exacte geluidskenmerken. Er wordt op dit moment gedacht en gesproken over een tijdelijke oplossing om (een deel van) de informatie toch door te kunnen laten stromen naar het uitvoerportaal.